

روزی دیگر

«برزخ و معاد از دیدگاه قرآن و روایات»

سید محمد موسوی اندانی

موسوی اندانی، محمد، ۱۳۴۹ -

روزی دیگر: برزخ و معاد از دیدگاه قرآن و روایات / محمد موسوی اندانی - اصفهان :

بوستان فدک، ۱۳۸۳ .

ISBN : 964 - 8494 - 02 - 9

ص ۳۸۴

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

۱. معاد - جنبه های قرآنی - ۲. معاد - احادیث - ۳. برزخ - جنبه های قرآنی.

۴. برزخ - احادیث - الف. عنوان - ب. عنوان: برزخ و معاد از دیدگاه قرآن و روایات.

۲۹۷/۴۴

BP۲۲۲۲/م ۷۴۹

م ۸۳ - ۲۶۵۳۵

کتابخانه ملی ایران

روزی دیگر

برزخ و معاد از دیدگاه قرآن و روایات

مؤلف / محمد موسوی اندانی

ناشر / انتشارات بوستان فدک

چاپ اول / ۱۳۸۴

شمارگان / ۲۰۰۰ جلد

چاپ / عترت

قیمت / ۲۵۰۰ تومان

کلیه حقوق محفوظ است

شابک: ۹۶۴-۸۴۹۴-۰۲-۹ ISBN : 964-8494-02-9

اصفهان : خیابان مسجد سید ، خدمات فرهنگی فدک ، تلفن ۲۲۰۵۴۸۵

فهرست مطالب

مقدمه	۱۳
-------	----

بخش اول: یاد معاد

یاد معاد	۱۹
آسانی و تحمل مصایب با یاد مرگ	۲۳
تأثیر معاد در جنگ و جهاد	۲۶
نقش معاد در عدالت و نظم اجتماعی	۳۰
اثر یاد معاد در سعادت انسان	۳۱
کنترل جامعه و ایجاد محیطی صمیمانه با یاد معاد	۳۲
الف: دوری از ستم و تعدی به دیگران	۳۴
ب: معادباوری انگیزه‌ی انفاق و دستگیری از مستمندان	۳۶
ج: تضعیف جاذبه‌های مادی با یاد معاد	۳۷
د: رفع تکبر و خودبینی با یاد معاد	۳۹
هـ: دوری از گناه با یاد معاد	۴۰
و: ترغیب به عبودیت	۴۱
حوامل پیشگیری از یاد معاد	۴۲

- دلائل مرگ..... ۴۸
- الف: مرگ نفخه‌ای از رحمت الهی..... ۴۸
- ب: مرگ اقتضای عدالت خداوند..... ۴۹
- ج: مرگ نیاز جامعه‌ی انسانی..... ۵۱
- د: مرگ روزه‌ای برای آسایش ابدی..... ۵۲
- ه: مرگ طلسمه‌ی آزادی از قیود..... ۵۳
- مرگ همه‌گیر است..... ۵۴
- از که بگریزیم، از خود؟ ای محال!..... ۵۸
- مرگ از ما به ما نزدیک‌تر است..... ۵۹

بخش دوم: عالم برزخ

- حقیقت مرگ..... ۶۳
- روح..... ۶۶
- وجه تسمیه‌ی روح و چگونگی ترکیب آن با جسم..... ۶۷
- روح برگزیده..... ۶۸
- کیفیت مرگ..... ۷۱
- مرگ، پایان مأموریت فرشتگان محافظ..... ۷۲
- دلائل توسل از مرگ..... ۷۳
- الف: علاقه به دنیا..... ۷۳
- ب: علاقه‌مندی به بقا..... ۷۴
- ج: آبادی دنیا و خرابی آخرت..... ۷۴
- ه: هول و اضطراب از طولانی بودن سفر..... ۷۶
- بینش بلال حبشی نسبت به مرگ..... ۷۸
- مرگ تدریجی..... ۸۱

مرگ و مأموران آن.....	۸۱
مرگ‌های ارادی	۸۵
فضاها و تفاوت حالات.....	۸۶
سختی جان دادن.....	۸۸
اولیاءالله و صحنه‌ی وحشتناک مرگ.....	۹۰
حال مؤمنین در لحظه‌ی مرگ.....	۹۲
حال کافران در لحظه‌ی مرگ.....	۹۶
همه‌ی مؤمنین آسان، و همه‌ی کافران سخت جان نخواهند داد.....	۹۸
ملاقات محتضر با پیامبر و ائمه‌ی معصومین(ع).....	۱۰۰
تذکر یک اشتباه.....	۱۰۶
حضور شیاطین و فرشتگان بر بالین محتضر.....	۱۰۹
عالم برزخ.....	۱۱۷
وجوه تفاوت دنیا و عالم برزخ.....	۱۱۹
وجوه تفاوت بین عالم برزخ و قیامت.....	۱۲۰
کیفیت عالم برزخ.....	۱۲۶
قلب مثالی.....	۱۲۷
تجسم عمل.....	۱۳۰
یک رؤیای جالب.....	۱۳۵
حکایتی دیگر.....	۱۳۸
علاقه‌ی روح به جسم.....	۱۳۹
بگذارید تا با قبر انس بگیرد.....	۱۴۳
فشار قبر.....	۱۴۴
آنچه باعث فشار قبر می‌شود.....	۱۴۶
سؤال قبر.....	۱۴۹

از چه کسانی سؤال می‌شود؟	۱۵۳
از چه چیزهایی سؤال می‌شود؟	۱۵۳
اموات تا قیامت کجا می‌روند؟	۱۵۵
زیارت اموات از خانواده‌های خویش	۱۵۷
پرونده‌ای که باز است	۱۵۹

بخش سوم: قیامت

قیامت	۱۶۷
نفخ صور	۱۶۹
کیفیت نفخ صور	۱۷۲
رستاخیز عمومی	۱۷۷
روزگار تجمع	۱۸۶
انقلاب زمین و آسمان	۱۹۲
انهدام کوه‌ها	۱۹۵
شعله‌ور شدن آب‌ها	۱۹۷
آسمان قیامت	۱۹۸
نام‌های عمل	۲۰۰
حساب	۲۱۰
الف: کسانی که بدون حساب به بهشت می‌روند	۲۱۴
ب: آنان که بدون حساب به جهنم می‌روند	۲۱۵
ج: آنان که مورد محاسبه قرار می‌گیرند	۲۱۶
ندامتگاه عمومی	۲۲۰
افشاگر راز	۲۲۵
روز طولانی	۲۳۰

روزگار سخت و دردناک	۲۳۲
روزی دیگر	۲۳۵
روز قیام و شهود	۲۳۶
روز جدایی‌ها	۲۳۹
روز نزدیک	۲۴۰
رمز ملاقات	۲۴۳
میزان	۲۴۴
روز حتمی	۲۴۹
روزی که اعتبارات دنیوی بی‌ثمر است	۲۵۰
سلب کنترل از اهل محشر	۲۵۲
اجرای عدالت	۲۵۳
شفاعت	۲۵۶
واسطه‌های شفاعت	۲۵۷
الف: رسول خدا ﷺ	۲۵۸
ب: امیرالمؤمنین علی علیه السلام	۲۶۱
ج: فاطمه زهرا علیه السلام	۲۶۱
د: ائمه علیهم السلام	۲۶۲
ه: مؤمنین و شیعیان	۲۶۲
و: قرآن	۲۶۳
ز: علما	۲۶۴
ح: فرشتگان الهی	۲۶۵
ط: توبه	۲۶۵
شفاعت قانون و سنت الهی	۲۶۶
صراط	۲۷۲

بخش چهارم: منزلگه آخر

۲۸۵	بهشت و جهنم
۲۸۹	بهشت و جهنم مهیا است
۲۹۱	شرایط راه یافتن به بهشت
۲۹۴	خلد و جاودانگی
۲۹۸	وسعت بهشت
۳۰۱	درجات بهشت
۳۰۳	درهای بهشت
۳۰۷	آنچه برای بهشتیان است
۳۰۸	درخت طوبی
۳۱۰	کوثر
۳۱۲	نهرها
۳۱۴	درختان
۳۱۶	حوران بهشتی
۳۲۱	خوردنی‌ها و آشامیدنی‌های بهشت
۳۲۲	الف: میوه‌ها
۳۲۳	ب: گوشت‌ها
۳۲۴	ج: مشروبات
۳۲۶	تجملات بهشتی
۳۲۷	الف: کاخ‌ها
۳۲۹	ب: فرش‌ها و تخت‌ها
۳۳۰	ج: ظروف
۳۳۱	د: لباس‌های بهشتی
۳۳۱	غلمان و ولدان

عالم شعور.....	۳۳۳
نعمت‌های روحی بهشتیان.....	۳۴۱
۱- رضایت خداوند.....	۳۴۲
۲- سرور مؤمن از سلام خدا و ملائکه‌اش.....	۳۴۷
۳- همنشینی با خوبان.....	۳۵۰
۴- گفت و شنود نیکو.....	۳۵۱
چهره‌های ممتاز در میان بهشتیان.....	۳۵۲
۱- پیامبر گرامی اسلام و امیرالمؤمنین علی علیه السلام	۳۵۲
۲- فاطمه‌ی زهرا علیها السلام	۳۵۳
۳- امام حسن و امام حسین علیهما السلام	۳۵۴
۴- حضرت عباس علیه السلام	۳۵۵
۵- جعفر طیار.....	۳۵۶
۶- حضرت داوود.....	۳۵۶
مهریه‌ی بهشت.....	۳۵۷
جهنم.....	۳۵۷
جهنم: نمودی از رحمت خداوند.....	۳۵۸
درهای جهنم.....	۳۶۰
لباس‌های جهنمیان.....	۳۶۵
مأكولات و مشروبات جهنمیان.....	۳۶۶
خوراکی‌ها.....	۳۶۷
الف: ضریع.....	۳۶۷
ب) زقوم.....	۳۶۷
ج) غلین.....	۳۶۸
۲- نوشیدنی‌ها.....	۳۶۹

۳۶۹	الف: غشاق
۳۶۹	ب: صدید
۳۷۰	ج: مهل
۳۷۰	د: حمیم
۳۷۰	بخشی از مکان‌های جهنم
۳۷۰	الف: ویل
۳۷۱	ب: فلق
۳۷۲	دیگر عذاب‌های جهنم
۳۷۲	الف: غل و زنجیرها
۳۷۳	ب: تازیانه‌ها
۳۷۳	ج: بادها و سایه‌های شوم
۳۷۳	عذاب‌های روحی
۳۷۴	الف: ضم‌ها
۳۷۴	ب: تحقیر و سرزنش
۳۷۵	ج: حسرت بی‌حاصل
۳۷۶	د: دشنام شنوی از یکدیگر
۳۷۷	هـ: خوف و وحشت
۳۷۸	و: رسوایی
۳۷۹	فهرست منابع

مقدمه

بسم الله الرحمن الرحيم
الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَا بَدَايَةَ لَهُ وَالذَّائِمُ الَّذِي لَا نَفَادَ لَهُ
وَالْأَوَّلُ الَّذِي لَا أَوَّلَ لِأَوَّلِيَّتِهِ وَالذَّائِمُ الَّذِي لَا مُؤَخَّرَ لِآخِرِيَّتِهِ
وَالْبَاقِي بَعْدَ فَنَاءِ الْخَلْقِ، قَدَّرَ اللَّيَالِي وَالْأَيَّامَ وَقَسَمَ فِيمَا بَيْنَهُمُ الْأَقْسَامَ
فَتَبَارَكَ اللَّهُ الْمَلِكُ الْعَلَامُ.

امروز بحمدالله نظام جمهوری اسلامی ایران، به برکت خون
هزاران شهید سرافراز و به دست با کفایت حضرت آیه الله العظمی
امام خمینی علیه السلام در کشور ما پایه گذاری شده و روحیه و فرهنگ معطر
بسیجی در این سرزمین پرتوافکن گردیده است و چشم مسلمانان
جهان به این انقلاب و زعامت و مرجعیت حضرت آیه الله العظمی
خامنه ای (زید عزّه) روشن شده است.

با این وجود، در این روزگار شیطان و شیطان صفتان، در سرتاسر
زمین دام های خود را پهن کرده اند و دانه های خوش رنگ و آب

خویش را برای اغوا و به دام کشیدن جوانان مسلمان که بسان پرندگان به سوی تکامل پرواز می‌کنند، در همه جا پاشیده‌اند و هر روز در این راستا، حیل‌های جدید و زیبنده‌تری را به کار می‌بندند و از ابتدایی‌ترین امکانات، چون کتاب‌ها، نشریات، روزنامه‌ها، عکس‌ها و فیلم‌های مستهجن، تا پیشرفته‌ترین امکانات، مانند ماهواره و اینترنت را در خدمت انحراف نسل‌های بشری قرار داده‌اند.

امروز روزی است که امپریالیسم شرق و غرب فعالانه می‌کوشند تا با سرگرم کردن انسان‌ها و مخصوصاً مسلمانان، به مادیات و شهوات و افکار و اعمال حیوانی، خزاین مادی و معنوی آنها را به یغما برده، برای همیشه اسیر خود گردانند؛ آنچه که بهتر از هر چیز می‌تواند عامل بازدارنده و حفظ‌کننده‌ی جوانان ما از کشیده شدن به دام دشمنان باشد یاد و ذکر خداوند متعال (جل شأنه) و سپس معاد است.

خداوند متعال وقتی در قرآن از پیامبران الهی، همچون ابراهیم، اسحاق و یعقوب یاد می‌کند، دلیل خلوص و برگزیده شدن آنان را یادآوری سرای آخرت بیان نموده و می‌فرماید:

﴿وَذَكِّرْ عِبَادَنَا إِبْرَاهِيمَ وَ إِسْحَاقَ وَ يَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَ
الْأَبْصَارِ إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةٍ ذِكْرَى الدَّارِ وَ إِنَّهُمْ عِنْدَنَا
لَمِنَ الْمُصْطَفَيْنِ الْأَخْيَارِ﴾^(۱)

و بندگان ما ابراهیم و اسحاق و یعقوب را که نیرومند و دیده‌ور بودند به یاد آور ما آنان را با موهبت و بزره‌ای که یادآوری آن سرای بود خالص گردانیدیم و آنان در پیشگاه، ما جداً از برگزیدگان نیکانند.

با توجه به اهمیت وافر این اصل از اصول دین، نگارنده بر آن شد تا کتابی در این موضوع و با نام «روزی دیگر» به رشته‌ی تحریر درآورد. این مجموعه در سال ۱۳۷۳ برای چاپ آماده گردید ولی به دلایلی توفیق حاصل نشد و امروز پس از بازنویسی و بعضی اضافات به محضر خوانندگان عزیز تقدیم می‌گردد.

ان شاء الله وسیله‌ای برای گریز از دام‌های شیاطین انسی و جنی و تذکری برای خود و دیگر هموطنان به ویژه جوانان عزیز باشد.

در این کتاب که از یک مقدمه و چهار بخش تشکیل شده است بعضی از موضوعات برزخ و معاد با استفاده از آیات و روایات و نظرات بزرگان به تحریر درآمده است. پیش از مطالعه یادآوری چند نکته را لازم می‌دانم:

۱- با عنایت به این که بحث معاد تنها برای یاد گرفتن مطرح نمی‌گردد و ضمن یادگیری زمینه‌ای برای خودسازی نیز می‌باشد، در بخش اول، اهمیت یاد معاد و زیان‌های فراموشی آن یادآوری گردیده است.

۲- در ترجمه‌ی آیات از ترجمه‌های آیه‌الله مکارم شیرازی و آقای

فولادوند استفاده گردیده و برای ترجمه‌ی بسیاری از روایات از ترجمه‌ی نهج البلاغه آقای دشتی و ترجمه‌ی میزان الحکمه حجة الاسلام والمسلمین ری شهری استفاده شده است.

۳- جهت رعایت اختصار سعی شده است تنها بخش کوچکی از متن عربی آیات و روایات ذکر شود که شاهد سخن باشد.

والله تهدي من يشاء

سید محمد موسوی اندانی